

AURELI-MARIA ESCARRÉ, UN DELS SÍMBOLS DE LA LLUITA ANTIFRANQUISTA

L'abat de Catalunya

Nascut a l'Arboç del Penedès, Francesc Escarré entrà al noviciat als divuit anys, llavors canvià el seu nom pel d'Aureli-Maria, amb el qual havia d'arribar a abat de Montserrat. L'any 1968 li arribà la mort.

Josep-M. Pasqual

A causa dels fets del Palau de la Música, l'abat Escarré pren posicions i el 23 de maig de 1960 escriu a Alonso Vega —ministre de Governació—: «lamentant profundament les detencions i els maltractaments als detinguts per la repressió policial en ocasió dels esdeveniments en l'actuació de l'Orfeó Català». El lament de l'abat li va costar aquella vegada que el mateix Franco s'enfadés amb ell.

Cal dir que l'abat Escarré havia manifestat i manifestà encara posteriorment a aquella data una certa simpatia o, si més no, voluntat de no-enfrontament envers Franco, a través de fets com: els telegrams d'Escarré a Franco amb motiu dels 25 anys de l'*Alzamiento* —30 de gener de 1961— i pels 25 anys de l'elevació del cabdill a la *Jefatura del Estado* —1 d'octubre de 1961.

Tanmateix, arran de les detencions del Palau, Escarré avançà en la seva postura antifranquista: acollí a Montserrat alguns perseguits com Josep Benet, Josep Espar, Llibert Cuatrecases o Jaume Casajoana i, més endavant, Ramon Garrabou, amb problemes a la universitat; i també escriví al capità general de Catalunya, Martín Alonso, demanant clemència per a Jordi Pujol i l'impressor Pizon, acusats dels aldarulls al Palau de la Música.

El 10 d'octubre de 1961, Escarré acceptava elegantment el nomenament d'un coadjutor —el pare Gabriel M. Brasó—, al·legant uns motius de salut que no feien altra cosa que encobrir les fortes pressions que havia rebut des de Roma. Escarré, però, mantingué el títol d'abat de Montserrat i, descarregat de moltes obligacions, endurí molt més la seva línia política.

Les declaracions a «Le Monde»

Un dia que José Antonio Novais —corresponsal de *Le Monde* a l'Estat espanyol— visitava Barcelona, es posà en contacte amb Josep Benet i amb Albert Manent. Tots dos, d'acord amb

El fèretre d'Escarré, al monestir de Sant Pere de les Puel·les, al carrer d'Angli (Barcelona).

l'abat, li van parlar de la possibilitat que Escarré fes unes declaracions al diari francès. Novais va consultar-ho amb la direcció i, després de rebre'n l'autorització, Benet i Manent s'encarregaren de conduir-lo fins a Montserrat.

El 14 de novembre de 1963, les declaracions de l'abat Escarré —una dura crítica al règim de Franco— eren publicades a tres columnes i a primera pàgina a *Le Monde*. Un dels primers que es va irritar per les declaracions fou Manuel Fraga —llavors, ministre d'Informació—. No va poder expulsar Novais de l'estat perquè tenia la nacionalitat espanyola, però al cap de dos anys, arran d'una manifestació d'estudiants, Novais era detingut i li era retirat el passaport. Fraga prohibí l'entrada de *Le Monde* a Espanya mentre Novais en fos corresponsal i, més tard, acabà prohibint explícitament l'entrada del diari.

Els teletips de tot el món van difondre la notícia de les declaracions. A l'ambaixada espanyola de París va pu-

jar la tensió. El Ministeri d'Informació va endegar una campanya contra l'abat, i el d'Afers Exteriors va ocupar-se de queixar-se al Vaticà.

També es distingí pels seus atacs a Escarré, fray Justo Pérez de Urbel, abat del Valle de los Caídos, que l'acusà de ser «una personalidad intrigante i enredora» i el titllà d'«abad dimisionario».

El 14 d'octubre de 1968, Escarré re-

tornava a Barcelona, molt greu, després d'haver estat foragitat de Montserrat —el 12 de març de 1965— i exiliat a Milà, fruit de pressions del règim i de certes complicitats vaticanes.

El dilluns, 21 d'octubre de 1968, Escarré moria. La notícia consternà el poble de Catalunya. Alguns diaris donaren la sobtada nova amb titulars sensacionalistes. El govern cridà immediatament a l'ordre la premsa i intentà obstaculitzar, sense èxit, l'homenatge nacional que li volgué retre tot Catalunya, totes les classes socials, creients i no creients.

Al costat del fèretre, a darrera hora, les ofrenes de familiars, d'amics, d'associacions i d'organitzacions polítiques, i les inscripcions al·lusives als presos polítics, als treballadors, etc., lloaven la figura d'aquell símbol, «un home sense partit» —com digué el abat Cassià Just—. I mentre la gent esperava, circularen uns recordatoris en els quals s'anomenava Escarré, «l'Abat de Catalunya», i al dors hi havia consignades frases de les seves declaracions, motiu del seu exili. □